

Serie de autor

† NEOFIT, MITROPOLIT DE MORFOU

Volumul al II-lea

**Amintiri despre Sfinții Nichifor cel Lepros
și Evmenie Saridakis**

Traducere din neogreacă de

MIRCEA ȘTEFAN

Tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

2025

Cuprins

Cuviosul Nichifor cel Lepros (1887-1964)	11
Fotografia Cuviosului Antim din Chios	12
Cuviosul Nichifor cel Lepros	14
Pocăința și rugăciunea minții Cuviosului Nichifor	16
Vocea frumoasă a Cuviosului Nichifor	18
Harisma Cuviosului Antim împotriva demonilor	19
Mutarea Cuviosului Nichifor la Atena și scrisoarea Cuviosului Antim trimisă Starețului Evmenie	19
Starețul Evmenie se învrednicește să-l vadă pe Cuviosul Nichifor rugându-se înălțat în aer	21
Harisma străvederii și a deosebirii duhurilor	23
Rugăciunea de străpungere a Cuviosului Nichifor	23
Necrologul și scurta biografie a Cuviosului Nichifor scrisă de Starețul Evmenie	24
Toiagul Cuviosului Nichifor	26
Yannis nebunul și Duminica Ortodoxiei	29
 Starețul Evmenie Leprosul (1930-1999)	33
Starețul Evmenie și chemarea lui spre monahism	34
Primele simptome ale leprei	35
Starețul Evmenie este transferat la leprozeria din Atena	37
Leproșii și sfințitele femei ale leprozeriei	37
Vanghelio	38
Fericita Arghiro Stefanaki din Creta	40
Întâlnirea mea cu Starețul Evmenie	43
„Niciodată să nu pleci de lângă el”	44
Starețul practica spovedania scurtă	47
Preotul cel mai iubitor de slujbe	49

Le știa pe toate pe dinafară	50
Tot ce făcea era în modul cel mai firesc	51
Harisma lacrimilor	51
Sfintele cărți și sfintele cuvinte	53
Starețul ne slujea	54
„Am venit să iau binecuvântarea ta, mare părințele”	55
„Copiii văd”	56
Iubirea starețului	57
Cuviosul Porfirie și Starețul Evmenie	57
„Ce fel de preot e ăsta?!”	59
„Astăzi este epoca marilor sfinți”	61
Pelerinajul în Rusia	62
În Ucraina	64
Călătoria în Anglia	64
„Hristoase al meu, vreau să-i mântuiești pe toți oamenii”	65
„Ce ai venit să faci aici?”	66
Sculpturile Parthenonului de la Muzeul Britanic	68
„Tigroaico, tigroaico, liniștește-te!”	68
„În Atena vremea nu-i bună”	69
„O să vin numaidecât”	70
„Hai, lasă că o să iei examenul!”	72
Știa că voi deveni monah	73
„Harisma străvederii o dețin foarte bine”	75
Judecarea și slăvirea	75
Roua Duhului Sfânt	76
„Văd în față, în spate, sus, jos”	77
Nu-ți îngăduia să judeci pe altcineva	77
„Doamne Iisuse Hristoase, dăruiește-mi blândețe, smerenie și simplitate!”	78
„Plângeau icoanele, plângeam și eu pentru Ciprul nostru”	79
Sfântul Cosma Etolianul	80
Mărturia monahului Ierotei, fratele nostru duhovnicesc	80
Ultima urare de la Starețul Evmenie	81
Trisaghionul la mormântul Starețului Evmenie	82

Rugăciunea Starețului Evmenie	85
-------------------------------------	----

Cuviosul Nichifor cel Lepros, un om răstignit 87

O scurtă biografie a cuviosului	88
La Sfintele Locuri	89
Îmbisericirea durerii	90
„Un om răstignit este un om înviat”	90
Sfințenia lui devine bunul multora	91
Vrednicul de pomenire Părinte Ghervasie	92
Starețul Evmenie îl vede pe Sfântul Nichifor plutind în aer	94
Rugăciunea de pocăință a cuviosului	95
Operația arhierelui	96
Yorgakis, vrednicul de pomenire psalt al bisericii Sfântului Ciprian din Meniko	96
Viața nu se termină niciodată	98
Lumina lui Hristos	99

Starețul Evmenie Saridakis, duhovnicul leproșilor (interviu) 103

Scrisoarea lui Neofit de Morfou către Patriarhul Ecumenic despre Stareții Evmenie și Sofronie (16 iunie 2018) 114

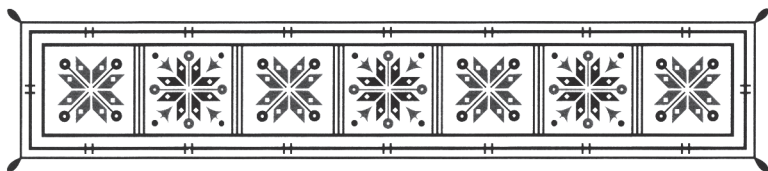
Sfântul Sfințit Nou Mucenic Filumen (1913-1979) 121

Slujirea la Sfintele Locuri	124
Păzitor smerit al poruncilor Domnului	125
Sfârșitul mucenicesc	129
Dezgroparea trupului sfântului	132
Terminarea bisericii de la Fântâna lui Iacov	136
Înscrierea oficială a Sfântului Filumen în Sinaxarul Bisericii	137
„Fiți Mie martori...”	140

Sfântul Sfințit Nou Mucenic al lui Hristos Filumen Cipriotul 143

Sfântul Cuvios Nichifor cel Lepros, lucrare a pictorului
Adam Adam, Mitropolia de Morfou, 2020

Cuviosul Nichifor cel Lepros (1887-1964)¹

De multe ori noi, creștinii de astăzi, căutăm sfințenia acolo unde ne convine. O sfințenie ușoară, o sfințenie „de canapea”, adică una care să fie ferită de durere, de jertfă și de tăierea voii proprii. Însă, de-a lungul istoriei, Biserica ne-a pus înaintea un prototip desăvârșit de sfințenie, jertfă și ascultare: pe Dumnezeu-Omul cel Răstignit! Dar, fiindcă Dumnezeu cel Răstignit și Înviat, Domnul nostru Iisus Hristos, îl vrea pe om alături de El, vrea „ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” [I Tim. 2, 4], de-a lungul veacurilor și până în zilele noastre, în aceste vremuri din urmă și rele, îi face cunoscuți pe oamenii Lui, cei care s-au luptat ca să-L imite și să ajungă la măsuri de sfințenie, pentru ca noi toți să avem modele palpabile ale iubirii Lui față de om.

De aceea aș vrea să împart cu voi câteva crâmpie din viața sfântă a Cuviosului Nichifor cel Lepros (1887-1964), care a fost fiu duhovnicesc al unei alte mari personalități cuvioase contemporane, anume Cuviosul Antim Vaghianou din Chios (1869-1960), crâmpie pe care le știu din relatările și

¹ Această omilie a fost rostită de către Mitropolitul Neofit de Morfou pe 8 februarie 2015, la o întâlnire a Asociației Filantropice a Femeilor din Mitropolia de Morfou, în comunitatea Galata.

experiențele ucenicului Cuviosului Nichifor, Starețul Evmenie Saridakis Leprosul (1931-1999), cu care am avut deosebita binecuvântare de a închea o legătură pe durata anilor studenției mele (1981-1987), precum și după aceea, cât am continuat să-l vizitez, până în 1992.

Fotografia Cuviosului Antim din Chios

Am observat că, în chilia sa, Starețul Evmenie avea deasupra bibliotecii fotografia unui stareț. Când l-am întrebat, într-o zi, cine era starețul din fotografie, mi-a răspuns: „Părintele Antim”. „Din câte îmi dau seama, trebuie să fi fost o persoană foarte importantă pentru dumneavoastră”, i-am spus eu. „A fost o persoană importantă pentru starețul meu, Părintele Nichifor”, mi-a răspuns el. În acest fel mi-a fost lămurită nedumerirea.

Într-o zi, intru în chilia Starețului Evmenie și observ că dispăruse fotografia Părintelui Antim. „Unde e fotografia starețului Părintelui Nichifor?”, îl întreb. Și îmi răspunde cumva dintr-o bucată: „Ce tot întrebi? Nu mai fi așa de iscoditor”. Răspunsul acesta nu m-a mulțumit, mă rodea curiozitatea și mă gândeam: „Atâția ani a ținut fotografia Părintelui Antim în locul acela și acum a luat-o de acolo și nu ne spune pricina!”. Astfel, cu prima ocazie când am mers din nou la sanatoriul leproșilor, îi spun vrednicului de pomenire domn Aristide, un om foarte amabil din Creta: „A dispărut din chilia starețului fotografia Părintelui Antim”. La care el îmi spune: „Știi, Părintele Teoclit Dionisiatul a scos o carte în care vorbește despre sfințenia Părintelui Antim, iar starețul nu vrea sub niciun chip ca lumea să știe că a avut vreo legătură cu un sfânt!”.

Mitropolitul Neofit de Morfou (MN): În 1981. Și îmi amintesc lucrul acesta foarte clar fiindcă ceilalți pacienți de la Spitalul de Boli Infecțioase glumeau și îi ziceau starețului: „Gheronda, ai schimbat și tu prefixul de la 4 la 5!”. Mă impresionase simțul umorului pe care îl aveau leproșii. De asemenea, era și anul când a fost ales pentru prima oară Andreas Papandreou ca prim-ministru. Starețul se născuse în 1931, așa că la vremea aceea avea 50 de ani.

YZ: Cum l-ați cunoscut?

MN: Omul care mi-a făcut cunoștință cu starețul în Joia Canonului Mare a fost vrednicul de pomenire Gherasim Fokas, cel care, pentru 22 de zile, a fost Mitropolitul Kefaloniei. Căutam să-mi găsesc un duhovnic și mi-a spus despre Părintele Evmenie că este bun, dar nu era sigur dacă și spovedea. Pe vremea aceea nu era cunoscut nici măcar ca duhovnic.

Când, în cele din urmă, m-am întâlnit cu starețul și i-am spus că doream să mă spovedesc la el, mi-a răspuns: „Dar eu nu spovedesc oameni sănătoși, ci numai leproși!”. Eu i-am răspuns: „Mă faceți să-mi pară rău că nu sunt lepros”. A râs și mi-a zis: „În Ilisia, unde locuiești, sunt destui duhovnici. Mergi acolo!”. Atunci m-am ridicat trist, gata să plec, însă când am ajuns la ușă, m-a strigat să mă întorc și mi-a zis ca a doua zi să vin să mă spovedesc.

Mai târziu, mi-a mărturisit el însuși că m-a văzut purtând rasă (pe atunci eram mirean) și a auzit glasul Duhului Sfânt zicându-i: „Să-l păstrezi pe acest copil. Va deveni cleric. Iar de acum înainte să-i spovedești pe toți”. Astfel, cererea mea a avut răspuns pozitiv, fiindcă după aceasta, starețul și-a deschis ușa și față de restul care au mai venit. De altfel, era la câțiva ani după ce devenise duhovnic și până atunci nu-i spovedise decât pe bolnavi.

YZ: Cum l-ați caracteriza ca duhovnic? Era mai sever decât starețul dumneavoastră, Sfântul Iacov?

MN: Aș zice că era mai sever. Era sever când înțelegea că cel care se spovedea dorea să aibă o legătură serioasă cu el, nu doar să-i citească o rugăciune și să-l împărtășească. Adică, atunci când se realiza o adopție duhovnicească, devenea sever. Cel puțin cu mine a fost sever, ba aș zice foarte sever, însă mie îmi plăcea așa. Sufletul meu avea nevoie de aceasta, era o severitate terapeutică. Însă acesta este cazul meu. Alții ar putea să spună că era cel mai îngăduitor om.

YZ: Ceea ce am observat și eu personal, din puțina experiență pe care am avut binecuvântarea să o am alături de el, era că, deși vorbea foarte rar, avea ceva care te atrăgea...

MN: E! Aceasta-i dulceața Duhului Sfânt Care locuia în-lăuntrul lui prin lupta pe care o ducea. Dulceața aceasta se revărsa și peste cei din jurul lui. O simțeau chiar și cei mai păcătoși. Simțeau că acest om are acel „ceva”. Acel „ceva” era harul Duhului Sfânt.

Știți, ieri, în timp ce studiam scrierile Sfântului Isaac Sirul – despre care mi-a vorbit un alt mare sfânt contemporan, Starețul Paisie: „Niciodată să nu închizi cartea aceasta pe biroul tău. Să rămână mereu deschisă și niciodată să n-o termini” –, mă gândeam că, dacă m-ați întreba pe cine am cunoscut care să fi trăit toate cele descrise de Sfântul Isaac Sirul cu atâta profunzime și spirit de observație, aș răspunde că pe Starețul Evmenie.

Ba chiar însuși starețul mi-a destăinuit odată că trăia toate câte le descrie Sfântul Isaac Sirul, însă pentru că încă nu studiasse scrierile ascetice ale acestui mare inițiator în viața ascetică, credea că se află în înșelare. Această simțire a avut-o, mai cu seamă, după adormirea starețului său, Sfântul Nichifor

cel Lepros, când a rămas de unul singur, adică după 1964. Astfel că, în jurul anului 1970, când i-a ajuns pe mâini această carte, care fusese de curând publicată de editura „Apostolul Varnava”, și a citit-o, mi-a spus că atunci și-a dat seama că cele pe care le trăia nu erau înșelare, ci realități ale lui Dumnezeu. Și de bucurie nu a dormit trei nopți!

De pildă, starețul s-a învrednicit să aibă starea lacrimilor așa cum o descrie Sfântul Isaac. A trăit experiența aceasta. Timp de aproape doi ani și jumătate a plâns fără oprire pentru păcatele, greșelile și patimile lui. Erau lacrimi arzătoare, care, așa cum mi-a spus, nu pot ține mai mult de doi ani și jumătate, deoarece omul s-ar îmbolnăvi. Sunt lacrimi pe care omul nu le poate controla. „Fie că liturghiseam, fie că vorbeam cu oamenii, lacrimile îmi curgeau din ochi atât de fierbinți, încât mă ardeau”, mi-a mărturisit el odată. Și am înțeles că curățirea are și un caracter real, nu este doar ceva duhovnicesc. „După aceea, lacrimile au devenit voluntare, adică plângeam când voiam și erau lacrimi înveselitoare”, a continuat el. Adică a urcat întreaga scară a sfințeniei.

YZ: V-a vorbit vreodată personal despre starețul lui, Sfântul Nichifor?

MN: Desigur, de multe ori. Le-am depus ca mărturie în deja cunoscuta carte a monahului Simon, *Nichifor cel Lepros, atletul strălucit al răbdării*.

YZ: Ce anume v-a rămas mai adânc întipărit în minte de la Starețul Evmenie?

MN: Nu e doar un lucru, sunt multe. În primul rând, era foarte conștiincios în a nu osândi. Dacă, cu ajutorul harismei străvederii pe care o avea, vedea că judeci indiferent ce, și cu atât mai mult dacă osândeai, se împotrivea prin tăcere, nu-ți mai vorbea. Dacă te mai și cunoștea personal, atunci se aprindea